การเปรียบเทียบคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาแสดงทัศนภาวะ “能、会、可以” ในภาษาจีนกับคำว่า “ได้”ในภาษาไทย

汉泰情态动词“能、会、可以”与“ได้(Dai)”的句法结构比较研究

A comparative analysis on the grammatical of modals “Neng,Hui,Keyi” in Mandarin and “DAI” in Thai

สุดาวดี ถาวงษ์กลาง[1]

บทคัดย่อ: งานวิจัยนี้ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาแสดงทัศนภาวะ “能、会、可以” กับคำว่า “ได้” ว่ามีลักษณะที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไร ข้อที่น่าสังเกตคือ คำกริยาแสดงทัศนภาวะ “ได้”สามารถปรากฏเป็นคำกริยาช่วยหน้าหรือหลังกริยาก็ได้ เมื่อปรากฏเป็นคำช่วยหน้าจะมีความหมายว่า “มีโอกาส”(นววรรณ:2527) เมื่อปรากฏเป็นคำช่วยหลังกริยาจะมีความหมายว่า “สามารถ อนุญาต” ซึ่งคำช่วยหลังกริยานี้มีความหมายตรงกับคำว่า “能、会、可以” ในภาษาจีน ภาษาไทยและภาษาจีนมีลักษณะโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์หลักที่เหมือนกันคือ “ประธาน-กริยา-กรรม” แต่มีลักษณะโครงสร้างของคำขยายที่ต่างกันซึ่งผู้วิจัยจะได้เสนอลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาแสดงทัศนภาวะเหล่านี้ในบทย่อยต่อไป

คำสำคัญ: ได้ Neng Hui Keyi ทัศนภาวะ

[1] สุดาวดี ถาวงษ์กลาง นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาและนิรุกติศาสตร์จีน มหาวิทยาลัยเจ้อเจียง สาธารณรัฐประชาชนจีน

徐美玲，现为浙江大学人文学院汉语言文字学专业博士研究生

Sudawadee Thawongklang, Ph.D. candidate in Chinese Philology, Zhejiang University, P.R. China.

摘要 汉语和泰语的句法结构具有共同特征又有不同的特点。汉语和泰语都是 S-V-O 结构，而汉语的定语和状语位于中心语之前，泰语定语和状语却出现在中心语之前，有时候出现在中心语之后，情态动词也不例外。汉语“能、会、可以”能出现在“X 不 X”格式而“ได้(Dai)”没有这种格式，“ได้(Dai)”可以出现在“不结构+Modal”，而汉语“能、会、可以”却不行。为了解决这个问题，本文将探讨“能、会、可以”与“ได้(Dai)”的句法结构特征，查出它们的异同特征。

关键词：DAI；能；会；可以；情态

Abstract: This article is about a comprehensive comparison analysis of “DAI” in modal Thai and “Neng,Hui,Keyi” of modern Chinese in grammatical representations has been established, Syntactic functions and other aspects in term of syntax theory. This paper aims at comparing the similar and the differences of sentence structure between “DAI” of Thai and “Neng,Hui,Keyi” of Chinese. This research finding not only could assist Thai student in mastering the three modal verbs – “Neng,Hui,Keyi” of Chinese, but also provide reference in teaching Thai and Chinese.

Keywords: DAI; Neng; Hui; Keyi; Modality

一 DAI 的语法结构特征

我们知道句子总是有若干个词成分组成的。这些句子成分并非孤立的存在与句子中，它们之间都有一定的句法关系。这种句法关系构成固

定的句法结构，换句话说，句法结构可以抽象为语法规则。了解一种语言的基本句法结构，对于自觉地掌握和运用这种语言大有益处。

泰语的基本语序特征是“主语—谓语—宾语”，若有表示修饰，限定性的成分一般都在中心语之后。下面我们在这一总体特征之下来讨论泰语 DAI 的句法结构特征。

1.1 前附类 DAI

DAI 作为前附类时出现在 VP 之前，形成“DAI+VP+(leaw)”格式。如

（1）□□□ □□□ □□□ □□□□ □□□ □□□□

Chan DAI fang pleng nan laew

我 过 听 歌 那 了

（我听过那首歌了。）

（2）□□□ □□□ □□ □□□□□□ □□□□□ □□□□

Kao DAI pob poojadkan borisat laew

他 已经 见到 经理 公司 了

（他已经见到公司的经理了。）

以上句子的 DAI 都出现在 VP 前。例（1）、（2）表示过去时做过某种事情的 DAI，为了强调该事情已经结束，在句尾通常出现语气词“laew”。

1.2 后附类 DAI

DAI 作为后附类时，出现于它所修饰的动词之后。这又有几种不同的情形。

1.2.1 DAI 修饰动词

DAI 可以出现在动词或动词短语之后，修饰动词，表示[能力]、[许可]。如：

(3) □□□□ □□□ เมื่อ □□□□□□□ □□ □□ □□□ □□□ □□□□□□□□□ □□□

Yang ter nia deunnueng ja ha ngen DAI saktaorai gan

像 你 这样 一个月 挣 钱 能 多少

(像你这样一个月能挣多少钱。)

(4) □□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□ □□□ □□□

Nakrian tookkon kao hongsob DAI laew

同学 各位 进 考场 可以 了

(各位同学可以进考场了。)

(5) □□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□ □□ □□□ □□□ □□□ □□□□

Maeploy maitong chuaileua a-rai chanrok chan yang yoo DAI mai lambak

珀怡 不用 帮忙 什么 我 我 还 活着 能 不 辛苦

□□□□□□□

teungpiangnan

那么

（珀怡不用帮我什么忙，我还能活着，不那么辛苦。）

在（3）与（5）中，DAI 出现在 VP 挣钱、活着这时候 DAI 表达的语义是主语具备某种内在能力；在（4）中，DAI 出现在 VP 进考场后面表示许可。

1.2.2 DAI 与 SA-MART 同现

表能力的 DAI 可与“□□□□□□（sa-mart：有能力）”共同出现。“□□□□□□（sa-mart：有能力）”是前附类助动词，出现于动词之前表示达到某种效率，与 DAI 形成 “samart+VP+DAI” 格式，这种格式后面还可出现别的表程度的词语。如：

（6）□□□ □□□ □□□□□□ □□□ □□□ □□□□□ □□□ □□ □□□ □□□□□□

(□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□)

Tar ter samart arn DAI joblem chan ja hai rangwan

如果 你 能 看 能 完 我 会 给 奖品

（如果你能看完（这本书），我会给你奖品）

（7）□□□□□□ □□□□□] □□ □□□□□□□□ 20-30□□. □□□□□

□□□□□□ □□□ □□□

Peunyai babnee mee radsameeyingklai 20-30km maimee peunyai kong thai

大炮　这种　有　射程　20-30 公里　没有　大炮　的　泰国

□□□□□　□□□□□□　□□□　□□□　□□□□□□　□□□

Chaniddai samart ying DAI nairaya nan

哪种　（能）　射　能　距离　那

（这种大炮有 20-30 公里的射程，没有那种泰国大炮能射到那个距离）

例（6）“samart+v+DAI”后面有“看完”表示达到某种效率，看完了这本书就会有奖品；例（7）“那个距离”指的是 20-30 公里，表示这个大炮所具备的能力，泰国大炮的射程没有达到那个效率。

1.2.3 “□□□(cai)+VP+DAI”格式

DAI 可以用于“□□□(cai)+VP+DAI”格式，表示用途。如：

(8) □□□□　□□□□　หนึ่ง　□□□□□□　□□　□□□　□□□

Gas chanid neung caipen ya salob DAI

瓦斯　种　一　用做　药　麻醉　能

（一种瓦斯能做麻醉药）

(9) □□□□□□□□　□□□　□□□　□□　□□□

Pleuksom chai tam ya dai

橘子皮　用　做　要 能

（橘子皮能做要）

例（8）-（9）的 DAI 都出现在 VP 之后表示某种东西的用途，“做麻醉药”和“做药”是“瓦斯”和“橘子皮”这个事物所具备的能力，即所谓［用途］。“cai”这种格式里可以有也可以没有，说话者用“cai”时是要强调主语的益处，不用的时候是指主语的能力。

1.2.4 DAI 直接受副词修饰

DAI 能够直接受副词的修饰。如：

（10）□□□□□] □□□ □□□ □□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□□□

□□□□□

Tonnee ter kab kao manmaikan laew ying pobpagan MaiDAI

现在 你 和 他 订婚 了 更是 见面 不能

（现在你已经和他订婚了，更是不能见面）

（11）□□□ □□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□ □□□

Chan pai gin kao gab ter gor DAI

我 去 吃 饭 跟 你 也 可以

（我跟你去吃饭也可以）

以上句子的 DAI 都有副词直接修饰。例（10）DAI 有副词 Mai 直接修饰，表示因某种条件，所以不能做某种事情；例（11）DAI 有副词“gor”直接修饰，表示说话者的许可，“gor”只出现在表许可的 DAI 前面。

中國學研究期刊·泰國農業大學

1.2.5 DAI 的否定形式

DAI 的否定形式表现为 MaiDAI，这种形式可以出现于 VP 的前后面，这两种情况的 MaiDAI 表达的语义也不一样，如：

（12）ฉัน ไม่ได้ กลับบ้าน มา ครึ่งปี แล้ว

Chan MaiDAI klabban ma krungpee laew

我 没有 回家 半年 了

（我半年没有回家了）

（13）เขา โดน รถชน จึง เดิน ไม่ดั้

Kao don rodchon jeung deun MaiDAI

他 出 车祸 所以 走路 不能

（他出了车祸，所以不能走路了）

（14）เงิน นี่ ไม่ ใช่ ของ เธอ เธอ เอา ไป ใช้ ไม่ได้

Ngun nee Mai chai kong ter ter ao pai cai MaiDAI

钱 这 不 是 的 你 你 拿 去 花 不能

（这份钱不是你的，你不能拿去花）

在（12）中，MaiDAI 出现在 VP“回家”前，这时 DAI 充任的是前附类情态动词；（13）-（14）中，MaiDAI 出现在 VP“出车祸”、“拿去花”之后，这时候 DAI 充任的是后附类情态动词，表示主语没有能力做某事或者不许可。

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2558

108

วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2.6 DAI的双重否定格式

DAI可以构成双重否定格式，一般是先出现一个被否定的VP，然后在这个被否定的VP之后出现一个否定的DAI，构成“Mai+VP+Mai+DAI”构式，这种格式，可以看作是DAI的双重否定，如;

（15）ผัก ผลไม้ มี ประโยชน์ ต่อร่างกาย ไม่ กิน ไม่ได้

Pak pollamai mee prayoch tor ranggai Mai kin MaiDAI

蔬菜 水果 有 好处 对 身体 不 吃 不能

（蔬菜水果对身体有好处，不能不吃）

（16）เธอ ไม่ กลับบ้าน ไม่ได้

Ter mai klabban MaiDai

你 不 回家 不能

在（15）的VP“kin”（吃）被Mai内部否定，形成Mai+kin的否定构式，后再跟一个被否定的情态动词DAI，形成“Mai+kin+Mai+DAI”的情态双重否定格式，说话人命令听话人“你不能不吃”，即“你必须吃”；例（16）的VP“回家”被Mai否定，形成Mai+Klabban的否定构式，后面跟被否定的DAI，形成“Mai+klabban+Mai+DAI”的双重否定形式，表达的是“你必须回家”的意思。

二 “能”的语法结构特征

现代汉语“能”的句法功能在文献中多有论述，我们综合了一些代表性的看法，以图比较全面地把握“能”的句法功能特征。

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2558 109

2.1 “NP+能+VP”格式

“能”可以出现在“NP+能+VP”格式。这一形式对应的句法结构通常是“NP（主语部分）+能（述语）+VP（宾语部分）”（鲁晓琨，2004：316）。

（17）舞台是个怪物，它能叫丑女显得漂亮。

（18）他的手本能地缩了回来。（房玉清用例）

（19）可能遇到什么大事呢？能把江姐救出来么？（刘月华用例）

在（17）-（19）中，“能”带的宾语是一个动词短语，如（19）的“能”的宾语也可以包含由“把”构成的状语。含有“能”的句子，“NP”部分也可以是受事主语，但数量很少。“NP”部分是受事主语时，“能”也同样“表示NP具备实现VP的条件”。如：

（20）兵灭之后，什么事都不能按理所说。

这个句子表示“什么事”都不具备“按理所说”的条件。

2.2 “能”后面的动词

“能”后面的动词可以带补语。如：

（21）只有藏族作家才能写得这么切实有力。

（22）歌声拖得很长很长，因此能听得很远很远。（现代汉语八百词）

（23）这件事你能办得到吗？（房玉清用例）

（21）—（23）中。“能”后面的动词都带可能补语，表示动词表达的动作的可能性的倾向。

2.3 “能”受副词修饰

“能”可以受副词修饰。下面句子中的“能”都受不同的副词修饰。如：

（24）红灯亮时不能过马路，绿灯亮时才能过马路。

（25）钱少也能办事。（现代汉语八百词）

（26）要使每一台机械设备都能充分发挥它的作用。（同上）

在（24）—（26）中，“能”都受不同的副词修饰，如（24）的“能”受副词“才”的修饰，表示有条件做某事；（25）的“能”受副词“也”修饰，表示两事相同，钱多钱少也能办事；（26）中的“能”受副词“都”修饰，表示总括全部。

2.4 “能”前成分

“能”前面可以出现介词结构、处所词、方位词等。如：

（27）从山上能清晰地望见莲河村落。

（28）桌子上能放很多东西。

在这个句子中“能”出现在“从山上”这个介词结构之后，表示因为某种外在条件，所以能做到某种事情。

2.5 “能”与其他助动词连用

只要意义上充许，“能”可以跟其他助动词连用。如：

（29）我们应该能体会得到。（曾桌，文学长短录）

（30）这本书写得比较通俗，你应该能懂。（吴兢存用例）

（31）人啥日子都能遇上，要能挺过去。

以上例句都是“能”与其他助动词连用。例（29）、（30）“能”与“应该”一起用，出现在“应该”后面，表示说话人从主观上推断事件有较大的可能性；例（31）“能”与“要”一起用出现在“要”后面，表达对事件成真的要求。

2.6 “能”的提问形式

“能” 可以用在“X 不 X”格式提问，也可以单独回答问题。

（32）他能不能开车？　　能。

（33）大蒜能不能杀菌？　　能。

（34）你能不能让一点地方给我？（现代汉语八百词）

在（32）-（34）中，出现在“X 不 X”格式提问时“能”，如果提问的是[能力]，如（32）、（33）可以用“能”单独回答问题，但如果提问的是[许可],如（34）通常用“可以”回答。

2.7 “能”的否定形式

在否定的时候，“能”可以出现在“没能+VP”或“不能+VP”的句子中。如：

（35）这种理由没能叫她心里快活一点儿，反而有点更难过了。

（36）离了钢铁，工业就不能发展。（现代汉语八百词）

这里“没能+VP”不是表示的可能性，因为所说的都是已然的事情。“没能+VP”可以表示为一种作用力图式，即主语的意愿在遇到种种障碍后，表现的最终结果是“无能力”。但是“没能+VP”的主语也可以是无

生命的，如例（35）的理由是无生命的，是人找出来以达到某种意愿的。

2.8 “能不”格式

“能”的宾语可以是否定结构，也就是说“能”后面的动词可以受“不”的否定，形成“能+不+VP”。如：

（37）还有很多事情没有完成，我能不烦吗？

（38）他能不罚款，是因为有人说情。（郭志良用例）

（39）司机尽职尽责，就能不出车祸。（同上）

在（37）中，是说，因为事情还没有完成，所以“我”不可能不烦；（38）表达的是“他”不罚款的原因是因为有人帮他说情；（39）是一个假设的句子，是说如果司机，就不可能出车祸。

2.9 “不能不”

“能”可以用在双重否定形式，形成“不+X+不”构式，表示必须、应该做某事。如：

（40）因为大家不了解情况，我不能不说明一下。（现代汉语八百词）

（41）为了提高效率我们不能不改变原来的计划。（同上）

（42）这件事他不能不知道吧？（同上）

在（40）-（42）中，“能”都出现在“不 X 不”格式，这就是“能”的双重否定，表达的都是必需做某事的语义，如（40）的 VP“说明”被“不”内部否定，形成“不说明”的否定构式，前面跟一个被否定的情态动词“能”，形成“不+能+不+说明”的情态双重否定格式，表

示说话人因为某种情况，所以必须做某事；（41）中，说话人强调“必须”改变原来的计划；（42）中，说话人认为“他”“必须”知道这件事。种格式的“能”只能表示[许可]。说话人命令听话人“你不能不去”，即“你必须去”。

三 “会”的语法结构特征

现在我们来看看现代汉语“会”的句法表现。

3.1 “ NP+ 会+VP”

鲁晓琨（2004：136）把“会”所在的句子表示为：NP+ 会+VP 。“会”的这个格式可以表达两种情况，即表示施事的本领，和表示主观推测某种情况出现或存在的必然性。

（43）他会开这台机器了。（现代汉语八百词）

（44）对，不会错，这个纪延风一定是老纪的女儿。（刘月华用例）

（45）他不会来得那么巧。（鲁晓琨用例）

在（43）-（45）中，“会”带的宾语都是动词短语和形容词，表达的都是“能力”与“可能”，如（43）中“会”带动词短语的宾语，即“开这台机器”，这个句子中的“会”表达的是“他”具有某种本领，所以有能力“开这台机器”，这种能力大多是通过学习得来的能力或技巧；（44）中“会”的宾语是形容词“错”，表示说话人认为“这个纪延风”不可能不是“老纪的女儿”；（45）中，“会”的宾语是动词短

语“来得那么巧”，这是“会”表示说话人按照某种条件推测某种事情发生的必要性。

3.2 “会”后的动词

“会”后面的动词可以带可能补语。如：

（46）只要头一粘上枕头，那一定会睡得死去活来。

（47）要我做我会做得更好的。

在（46）-（47）中，“会”后面带有可能补语，这时“会”只能表示说话者推测某种事件发生的可能性。

3.3 “会”受副词修饰

“会”可以受副词修饰。如：

（48）他也许会来吧？但愿如此。（现代汉语八百词）

（49）多难的问题他也会算。（同上）

（50）我想他一定会来的。

（51）他很会演戏。

在（48）-（51）中。“会”都由不同的副词修饰。“会”受程度副词修饰时还可以表示“善于”，如（51）中“会”受程度副词“很”的修饰，表示“他”对“演戏”这个方面很专业。

3.4 “会”跟其他助动词连用

只要意义上充许“会”可以跟其他助动词连用。“会”跟其他助动词连用时可以出现在其他助动词的前后面。

（52）把好房子让出来，他们会肯吗？（现代汉语八百词）

（53）现在还不太清楚，情况会要向什么方向发展。（同上）

（54）你这样说，该会造成什么影响呢？（同上）

以上例句的“会”都是跟其他助动词连用。“会”跟其他助动词连用时，可以出现在其他助动词的前后面。例（52）、（53）“会”与“肯”、“要”共现，出现在“肯”和“要”前面表示推测某件事发生的可能性；（54）中，“会”与“该”共现，表示推测某种事情发生的可能性与必要性。

3.5 “会”的提问格式

“会”能用肯定、否定并列的方式表示提问，如：

（55）他会不会还没走？（现代汉语句法结构与分析）

（56）你会不会唱这首歌？　　会。（同上）

在（55）-（56）中，用肯定、否定并列方式表示提问时，问的可以是“可能”也可以是问“能力”，如（55）中，说话者认为“他”可能还在，所以用这种方式提问听话者的推测；（56）中，是问“他”有没有“唱歌”的能力。

3.6“会……的”

“会”后面能带“的”，但只限于陈述句。含有语气词“的”的句子是说话人说明肯定态度的方式，而不是为了告诉听话人发生了什么。为此，“会”带“的”时，“的”是对 VP 结果的确认，说话人向听话人表明肯定态度，疑问句是询问会不会发生什么，无法表明说话人的肯定态度，自然无法用确认 VP 结果的“的”。

（57）我以为电话不会通的。

（58）你老是说谎，爸爸是会骂你的。

以上例句的“会”后面含有语气词“的”，一般表示保证、承诺，即说话人用“会”对可能性事件的“保证、承诺”，句尾常有表示语气词的“的”。

3.7 “VP 会”格式

表[能力]的“会”可以出现在“VP”后面。如：

（59）唱歌、跳舞、打太极他都会。

（60）别看我年纪大了，上网我会，用手机上网我也会。

以上例句的“会”表达的是[能力]语义。表达[能力]时“会”与 NP 可以移位到 VP 后面。

3.8 “会”的否定

在否定的时候，“会”可以出现在“不会+VP”的句子中。如：

（61）猿、猴子、猩猩这些动物，虽然是高等动物，但它们不会制造工具。

（62）一个人如果不学习，他就永远不会进步。（现代汉语八百词）

在（61）-（62）中，表示的是“会”的否定，这时候“会”可以表示两种语义，就是[无能力]，如（61）表达的是主语没有能力做某事，另外一种语义是[不可能]，如（62）表达的是说话者对某种事件的推测。

3.9 “会+不+VP”格式

表[可能]的“会”可以带否定的结构的宾语，也就是说“会”后面的动词可以受“不”的否定，形成“会+不+VP”构式。如：

（63）孩子不见了，父母会不着急吗？

（64）该写信了，不尽然家里会不放心的。（现代汉语八百词）

在（63）-（64）中，的“会”都带否定结构的宾语，这时候“会”只能表示说活人推测某种事件成真的可能性与必然性。

3.10 “会”的双重否定

（65）他知道了，不会不来的。（现代汉语八百词）

（66）他们以前是同班同学，见了面不会不认识的。（同上）

在（65）-（66）中，都是“会”的双重否定形式，如（65）的动词“来”被“不”内部否定，形成“不来”的否定构式，前面跟一个被否定的情态动词“会”，形成“不+会+不+来”的情态双重否定格式，说话人对“来”这个动词表示的动作的推测，认为这种动作是不可能发生的；（66）中，说话人以某种外在因素对“认识”这个动词表示的动作的推测，认为“他们”不可能不认识。

四“可以”的语法结构特征

“可以”的句法表现也存在复杂性。

4.1 “NP+可以+VP”

“可以”的基本句法形式是“NP+可以+VP”，它对应的基本句法结构通常是“NP（主语部分）+可以（述语）+VP（宾语部分）”，但 NP 为

受事情况比较多。“可以”表示 NP 具备不障碍实现 VP 的条件。（鲁晓琨，2004）如：

（67）她可以说三种外语。（鲁晓琨用例）

（68）这里可以抽烟，办公室里不能抽烟。

（69）这个房间可以住三个人。（鲁晓琨用例）

在（67）-（69）中，“可以”带的宾语都是动词短语，如（67）中，“说三种外语”是“可以”的宾语，这时侯“可以”表达的是主语无障碍做某种事情，“他”具备无障碍“说三种外语”的条件，也就是一种[能力]；（68）-（69）中，“抽烟”和“住三个人”是“可以”的宾语，表示的是“这里”具备无障碍“抽烟”的条件，“这个房间”不障碍“住三个人”。

4.2 “可以”后动词

“可以”后面的动词可以带可能补语。如：

（70）我们正在吸取发达国家经济发展的历史教训，我们可以比他们做得好一些。

（71）还可以写得比这再精炼些。（现代汉语八百词）

4.3 “可以”受副词修饰

“可以”能受副词修饰。如：

（72）别把还可以用的材料，当作废料来处理了。（现代汉语八百词）

（73）只有这样，你才可以成为一个有益于人民的人。

在（72）-（73）中，“可以”受“还”、“才”等副词的修饰，“可以”出现在这些副词之后，表示从情理上“允许”某个动作实行。

4.4 “可以”跟其他助动词连用

只要意义上充许“可以”可以跟其他助动词连用。如：

（74）这个目标，经过努力应当可以达到。（现代汉语八百词）

（75）在海外，对潜艇应当可以控制，而在地中海，则绝对可以控制。

（76）他不是个脆弱的女孩子，我该可以放心撇下她。

“可以”常与“应该、该、应当”等助动词连用，出现在这些助动词之后。

4.5 “可以”的双重否定

“可以”可以用在“不 X 不”格式，但“不可以不”很少用，“不可不”用于书面（吕叔湘，2003：416）。如：

（77）我不可以不去。

（78）这件事不可不注意。

（79）学商科，不可不学经济。

在（77）-（79）中，都表现了“可以”的双重否定形式，如（77）中的动词“去”被“不”内部否定，形成“不去”的否定构式，前面跟一个被否定的情态动词“可以”，形成“不+可以+不+去”的情态双重否定格式，表示说话人因为某种情况，所以必须做某事，这时候与“能”

的否定形式很相似；（78）是说“必须”注意这件事；（79）是说，学文科的人“必须”学经济。

4.6 主语前的“可以”

“可以”能出现在主语之前，表示许可。如：

（80）可以你去，也可以他去。

（81）两个人抬不动，可以三个人抬。（现代汉以八百词）

在（80）-（81）中，“可以” 表达的语义都是[许可]，这时候“可以”能移位到主语之前。

4.7 小句、动词短语主语

小句、动词短语作主语，“可以”能作谓语。如：

（82）这样分析也是可以的。（现代汉语八百词）

（83）这本书你送给他也可以。（同上）

在（82）-（83）中，“可以”都出现在小句之后，充任句子的谓语。

4.8 “可以”的提问形式

“可以”可以用在“X 不 X”格式。如：

（84）哈德门饭店增提议，三家便宜坊可不可以在并为一家？

（85）经历圣诞节我们可不可以给员工们放几天假？

在（88）-（85）中，“可以”出现于疑问句，这类疑问句是由“X 不 X”构式形成的，表示说话者向听话者请求“许可”。

4.9 “可以不”格式

（86）中国队踢十强赛可以不买门票吗？

（87）一个社会如有新性，其有新性可以不合乎其旧情。（冯友兰·新事论）

在（86）-（87）中。“可以”带的宾语都是否定结构，表示说话者向听话者请求许可，也可以表示说话者给予听话者实现某事的许可。

五 DAI 与“能、会、可以”的语法特征比较

这一节我们将对比情态动词 DAI 与“能”“会”、“可以”与其他成份共现的异同特征。

5.1 DAI 与“能、会、可以”语法特征的相同点

5.1.1 能修饰动词和动词性词组

DAI 与“能、会、可以”都能修饰动词和动词性词组。不同的是“能、会、可以”修饰动词与动词性词组时出现于动词之前，而 DAI 修饰动词与动词性词组时可以出现在动词前面，也可以出现在动词后面，但是意思不一样。DAI 出现在动词与动词性词组前，表示主语有机会做某事；DAI 出现在动词与动词性词组后面，表示[能力]或[许可]。如：

（88）这些机器我们都能开，而且还能修理。（现代汉语八百词）

（89）又会吹笛子，又会拉提琴。（语法讲义）

（90）可以坐无轨电车去，要不的话，坐地铁也行。

（91）□□□□] □□□□ □□□ □□□□□□□ □□□ □□□

Tonnee tookkon kao sa-namsob DAI laew

现在 大家 进 考场 可以 了

（现在大家可以进考场了）

วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(92) คุณพ่อ ทาน่ ก็ ไม่มี ใคร ที่ เป็น ผู้ใหญ่ ในบ้าน ที่จะ ดูแล แทน

Kunpor tan gor maimee krai tee pen poo-yai naiban teeja doo-lae tane

爸爸 他 也 没有 个 的 是 大人 家里 管家 替

ทาน่ ได้

tan DAI

他 能

（在家里）爸爸也没有个能替他管家的大人）

例（88）-（90）的“能、会、可以”都出现在中心语“修理”、“拉提琴”、“骑自行车”、“坐无轨电车”前面；例（91）“进考场”是动词性词组，DAI 修饰“进考场”时出现于中心语之后，表示许可，到时间了大家可以进考场了；例（92）DAI 出现在动词短语“替他管家”后面，表示[能力] 。

5.1.2 能单独回答问题

DAI 与“能、会、可以”能单独回答问题。如：

(93) 他能不能开车？ ——能。

(94) 你会开汽车吗？ ——会。（汉语语法基础）

(95) 这样做可以吗？ ——可以。（同上）

(96) พรุ่งนี่ ฉัน ไม่ว่าง่ เธอ ไป คนเดียว ได้ ไหม ——ได้

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2558 123

Prungnee chan mai-wang ter pai kondiao DAI mai ——— DAI

明天 我 没空 你 去 一个人 可以 吗 ——可以

（明天我没空，你一个人去可以吗？ 可以）

5.1.3 能受副词修饰

DAI 与“能、会、可以”能受副词修饰。如：

（97）只有熟悉情况才能做好工作。（现代汉语八百词）

（98）他一定会同意。（同上）

（99）因为利用水力建了几个小发电站，还可以为这一地区的小工业提供动力。

（100）□□□ □□□□□ □□□ □□ □□□

Arn nangsue a-rai gor DAI

看 书 什么 都 可以

（看什么书都可以）

在（100）中，DAI 也可以受副词修饰，但只能受副词“Mai”和“gor”修饰，受副词“mai”修饰表示否定语义，副词“gor”只能出现在表[许可]的 DAI 前面。

5.1.4 能与别的助动词连用

วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

DAI 与“能、会、可以”能跟其他助动词连用。但位置不同，“能、会、可以”能出现于其他助动词的前后面，而 DAI 只能出现于其他助动词之后。如：

（101）你想想，这样做我能愿意吗？（现代汉语八百词）

（102）只要你把道理说清楚，我想他们会肯的。（同上）

（103）这件事你应该可以跟她说。

（104）พรุงนี่ ฉัน นาจะ ไป บ้าน เธอ ได้
Prungnee chan NAJA pai ban ter DAI
明天 我 应该 去 家 你 能
（明天我应该能去你家）

DAI 无论作为前附助动词还是后附助动词都出现在其他助动词后面。上述以说过 DAI 与其他助动词连用可分两种情况，例（104）DAI 与助动词“NAJA”一起用，DAI 出现在中心语之后。

5.2 DAI 与“能、会、可以”语法特征的差异

5.2.1 陈述句形式

DAI 和“能”、“会”、“可以”都能组成陈述句，但是，陈述句形式不同，汉语结构：助动词+动词/动宾短语；泰语结构：动词/动宾短语+助动词。如：

（105）小明会说中文。 ： เ่ยวหมิง พูด ภาษาจีน ได้
Xiaoming pood pasajeen DAI
小明 讲 中文 会
（小明会讲中文）

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2558 125

（106） 明天他能来吗？ ： □□□□□ □□□ □□ □□□□ □□□

Proongnee kao ma DAI mai

明天 他 来 能 吗？

（明天他能来吗？）

（107） 你可以穿这件衣服。 ： □□□ □□□□ □□□ □□□□□

Ter sai chood nee DAI

你 穿 衣服 这 可以

（你可以穿这件衣服）

5.2.2 单独作谓语

“能、会、可以”能单独作谓语，而 DAI 没有这种用法。如：

（108）***他能***吃,我也***能吗***?

（109）你会一辈子都照顾我吗？ 我会。

（110）这本书你送给他也可以。（现代汉语八百词）

（111）*□□□□

（114）这儿可不可以抽烟？

（115）□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

Rok pidsunakba jamodpai jak pratedthai DAIreuMai

病 狂犬 消失 从 泰国 能不能

（狂犬病能不能从泰国消失）

在（112）—（115）中，DAI 与“能、会、可以”出现于这种格式表示提问时，是让回答的人选择其中的一种，如（112）是让回答的人选择“能”还是“不能”；（113）回答的人得选“会”还是“不会”；（114）是选“可以”还是“不可以”；（115）是让回答的人选择 DAI 还是 MaiDAI。

5.2.4 主要动词后的程度补语

“能、会、可以”后面的动词可以带程度补语，而 DAI 没有这种用法。

（116）只有藏族作家才能写得这么切实有力。

（117）只要头一粘上枕头，那一定会睡得死去活来。

（118）还可以写得比这再精炼些。（现代汉语八百词）

在（116）-（118）中，动词“写”和“睡”后面带有补语表示某种动作的可能性的倾向，而现代泰语语法没有这种补语，说明动作结果和状态的这部分词语，是和其它修饰、限定作用的词语一样都划归在状语一类词，出现于中心语后，如：

（119）□□□□ □□□ □□□□□ ที่ □□□□□□ □□□ □□□□□] □□□

Meepiang kao taonan tee okbab suai kanadnee DAI

只有　　他　　才　　设计　　漂亮　　这么　　能

（只有他才能设计得这么漂亮）

在（119）中， 表示动作状态的“这么漂亮”出现在中心语“设计”的后面，担任状语，描述表示“设计”的状态。

5.2.5 “Modal+不”结构

“能、会、可以”，后面的动词可以受“不”的否定，形成“能、会、可以+不+VP”格式，而 DAI 没有这种用法。

（120）还有很多事情没有完成，我能不烦吗？

（121）她都快三十岁了还没有对象，会不忧愁吗？

（122）中国队踢十强赛可以不买门票吗？

在（120）-（122）的“能、会、可以”所带的宾语都是否定结构宾语，现代泰语的 DAI 没有这种用法，与（120）-（122）类似结构可以表现为（120’）-（122’）：

（120’）还有　很多　事情　没有　完成，　我　能 不　烦　吗？

ยังมี　หลาย　เรื่อง　ยังไม่　เรียบร้อย　ฉัน　□□ □□□ □□□□ □□□

Yangmee lai ruang yangmai riabroi chan DAI Mai ronjai ror

(yangmee-lai-ruang-yangmai-riabroi-chan-Mai-ronjai-DAI-ror)

（121’）她　都　快　三十岁　了　还　没有　对象，会　不　忧愁　吗？

□□□□　□□□□□□　□□□　□□□□□□□□　□□□□　□□□　□□□□□□　□□

□□　□□□□　□□□□□　□□□□　□□□□

Lon pakaopai kuab samsibpee laew yang maimee koo ja Mai pentook DAI ror

(lon-pakaopai-kuab-samsibpee-laew-yang-maimee-koo,ja-Mai-ronjai-DAI-ror)

（122’）中国 队　踢　十　强　赛　可以 不　买　门票　吗？

□□□　□□□　□□□　□□□　□□□□□□□　□□□□　□□□□　□□□□　□□□□　□□□□

Jeen team tae sib samkan nad DAI Mai sue bad mai

(team-jeen-tae-sib-nad-samkan-Mai-sue-bad-DAI-mai)

在（120’）-（122’）中，可以看出这种情况现代泰语 DAI 是跟“能、会、可以”正好相反，DAI 不能带否定结构宾语，但 DAI 前面可以出现否定结构。

5.2.6 “VP+S+Modal”结构

表[能力]的“会”可以用于“VP+S+会”格式，但 DAI 与表能力的“能、可以”没有这种用法。如：

（123）唱歌、跳舞、打太极他都会。

*唱歌、跳舞、打太极他都能。

*唱歌、跳舞、打太极他都可以。

*□□□

功能	DAI	能	会	可以
修饰动词和动词性词组	+	+	+	+
单独回答问题	+	+	+	+
受副词修饰	+	+	+	+
与别的动词连用	+	+	+	+
单独作谓语	−	+	+	+
X 不 X 结构	−	+	+	+
主要动词后面带补语	−	+	+	+
Modal+不结构	−	+	+	+
不结构+Modal	+	−	−	−
VP+S+Modal 结构	−	−	+	−
主语前的 Modal	−	−	−	+

参考文献

黎锦熙 1998 《新著国语文法》，北京：商务印书馆。

刘月华等 2003 《实用现代汉语语法》，商务印书馆。

鲁晓琨 2004 《现代汉语基本主动语义研究》，北京：中国社会

彭利贞 2007 《现代汉语情态研究》，北京：中国社会科学出版社。

宋永圭 2004 《现代汉语情态动词“能”的否定研究》，复旦大学博士学位论文。

谢佳玲 2002 《华语的情态动词于情态副词：语义的分类与归类》，台湾，国力交通大学。

许和平 1990 《汉语情态动词语意和句法初探》，北京，南开大学第三届国际汉语教学讨论会论文选。

朱德熙 2000 《语法讲义》，商务印书馆。

Walee Chimpaibul 1966 《泰语助动词》，曼谷：朱拉隆功大学硕士学位论文。

Wijin Panupong 1979 《泰语的句法结构》，曼谷：蓝康恒大学出版社。

Nawawan Panthumeta 1984 《泰语语法》，曼谷：Rungruangsarn 出版社。

Banjob Panthumeta 1970 《泰语属性》，曼谷：Kurusapa 出版社。

Phraya Upakitsilpasarn 1986 《泰语语法》，曼谷：Thaiwattanapanich 出版社。

การเปรียบเทียบคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาแสดงทัศนภาวะ “能、会、可以” ในภาษาจีนกับคำว่า “ได้”ในภาษาไทย (บทแปลโดยสรุป)

สุดาวดี ถาวงษ์กลาง[1]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาแสดงทัศนภาวะ “能、会、可以” กับคำว่า “ได้” ว่ามีลักษณะที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไร ข้อที่น่าสังเกตคือ คำกริยาแสดงทัศนภาวะ “ได้”สามารถปรากฏเป็นคำกริยาช่วยหน้าหรือหลังกริยาก็ได้ เมื่อปรากฏเป็นคำช่วยหน้าจะมีความหมายว่า “มีโอกาส”(นววรรณ:2527) เมื่อปรากฏเป็นคำช่วยหลังกริยาจะมีความหมายว่า “สามารถ อนุญาต” ซึ่งคำช่วยหลังกริยานี้มีความหมายตรงกับคำว่า “能、会、可以” ในภาษาจีน ภาษาไทยและภาษาจีนมีลักษณะโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์หลักที่เหมือนกันคือ “ประธาน-กริยา-กรรม” แต่มีลักษณะโครงสร้างของคำขยายที่ต่างกันซึ่งผู้วิจัยจะได้เสนอลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาแสดงทัศนภาวะเหล่านี้ในบทย่อยต่อไป

คำสำคัญ ได้ Neng Hui Keyi ทัศนภาวะ

1.ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาทัศนภาวะ “ได้”

1.1 “ได้”ทำหน้าที่คำช่วยหน้ากริยา

เมื่อปรากฏเป็นคำช่วยหน้ากริยา”ได้”จะมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์คือ”ได้+VP” ปรากฏหน้ากริยาหรือหลังประธานเท่านั้น ไม่สามารถปรากฏในตำแหน่งอื่นได้ ดังแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

(1) ฉันได้ฟังเพลงนั้นแล้ว

[1] สุดาวดี ถาวงษ์กลาง นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาและนิรุกติศาสตร์จีน มหาวิทยาลัยเจ้อเจียง สาธารณรัฐประชาชนจีน

(2) เขาได้พบผู้จัดการบริษัทแล้ว

ประโยคข้างต้นแสดงคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของคำช่วยหน้ากริยา “ได้” ซึ่งปรากฏหน้ากริยา “ฟัง”และ “พบ”แสดงความหมายว่า ในอดีตเคยกระทำกริยานั้นๆมาแล้ว โดยท้ายประโยคมักปรากฏคำแสดงการณ์ลักษณะ “แล้ว” แสดงถึงเหตุการณ์ที่เกิดและจบลงแล้ว

1.2 “ได้”ทำหน้าที่คำช่วยหลังกริยา

“ได้”ทำหน้าที่คำช่วยหลังกริยา จะปรากฏที่ท้ายประโยค โดยมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1.2.1 “ได้”ปรากฏหลังคำกริยาหลักหรือกริยาวลี ทำหน้าที่ขยายคำกริยา แสดงความหมายว่า “สามารถ อนุญาต” เช่น

(3) อย่างเธอเนี่ย เดือนนึงจะหาเงินได้สักเท่าไหร่กัน

(4) นักเรียนทุกคนเข้าห้องสอบได้แล้ว

(5) แม่พลอยไม่ต้องช่วยอะไรฉันหรอก ฉันยังอยู่ได้ไม่ลำบากถึงเพียงนั้น

ในประโยคข้างต้น “ได้”ปรากฏหลัง กริยาวลี “หาเงิน” “เข้าห้องสอบ”และ“อยู่” ซึ่ง “ได้”ในประโยคที่(3)และ(5)มีความหมายแสดงถึงความสามารถที่มีในตัวของประธานของประโยค ประธานของประโยคมีความสามารถในการกระทำบางอย่าง ส่วนในประโยคที่(4) “ได้” แสดงความหมายว่า “อนุญาต”

1.2.2 “ได้”ปรากฏร่วมกับคำช่วยหน้ากริยา “สามารถ”

“ได้”ที่มีความหมายว่า “มีความสามารถ” ปรากฏร่วมกับคำช่วยหน้ากริยา “สามารถ” ได้ ปรากฏในโครงสร้าง “ประธาน+สามารถ+กริยา/กริยาวลี+ได้” ท้ายโครงสร้างสามารถปรากฏส่วนเติมเต็มบอกระดับของความสามารถได้ เช่น

(6) ถ้าเธอสามารถอ่านได้จบเล่ม ฉันจะให้รางวัล

(7) ปืนใหญ่แบบนี้มีรัศมียิงไกล 20-30 กิโลเมตร ไม่มีปืนใหญ่ของไทยชนิดใด สามารถยิงได้ในระยะนั้น

ในประโยคที่(6) “จบเล่ม”แสดงปริมาณหรือระดับของความสามารถ หมายถึง สามารถอ่านได้ในปริมาณที่ผู้พูดกำหนดก็จะได้รางวัลตอบแทน ในประโยคที่(7) “ในระยะนั้น”ที่ปรากฏท้ายประโยค หมายถึงความสามารถในการยิงของปืนใหญ่ คือ “รัศมียิงไกล 20-30 กิโลเมตร”

1.2.3 โครงสร้าง “ใช้+กริยาวลี+ได้”

ในโครงสร้างนี้ “ได้” ยังคงแสดงความหมายว่า มีความสามารถ แต่จะใช้กับสิ่งของ กล่าวคือ มีความสามารถในการนำไปใช้ประโยชน์ เช่น

(8) แก๊สชนิดหนึ่งใช้เป็นยาสลบได้

(9) เปลือกส้มใช้ทำยาได้

1.2.4 “ได้”สามารถมีคำวิเศษณ์ขยายได้

(10) ตอนนี้เธอกับเขาหมั้นหมายกันแล้วยิ่งพบปะกันไม่ได้

(11) ฉันไปกินข้าวกับเธอก็ได้

ในประโยคที่(10) “ได้”ปรากฏหลังคำ “ไม่” แสดงการปฏิเสธ ในขณะที่ประโยคที่ (11) “ได้” ปรากฏหลังคำวิเศษณ์ “ก็” แสดงความหมายว่า “อนุญาต” คำวิเศษณ์ “ก็” ปรากฏหลังคำว่า “ได้”ที่มีความหมายว่า “อนุญาต”เท่านั้น

1.2.5 รูปปฏิเสธของ “ได้”

”ได้” จะปรากฏหลังคำปฏิเสธ “ไม่”เท่านั้น และ “ไม่ได้”สามารถปรากฏหน้าหรือหลังกริยาวลีก็ได้ และแสดงความหมายที่ต่างกัน

(12) ฉันไม่ได้กลับบ้านมาครึ่งปีแล้ว

(13) เขาโดนรถชนจึงเดินไม่ได้

(14) เงินนี้ไม่ใช่ของเธอ เธอเอาไปใช้ไม่ได้

ในประโยคที่(12) “ไม่ได้”ปรากฏหน้ากริยาวลี”กลับบ้าน” แสดงความหมายว่าประธานของประโยคไม่มีโอกาสได้กระทำการ “กลับบ้าน” ในขณะที่ประโยคที่(13)และ(14)

“ไม่ได้”ปรากฏหลังกริยาวลี “เดิน”และ “เอาไปใช้” แสดงความหมายว่า “ไม่มีความสามารถ”และ “ไม่อนุญาต” ตามลำดับ

1.2.6 โครงสร้างปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ

“ได้”สามารถปรากฏในโครงสร้างปฏิเสธซ้อนปฏิเสธได้ โดยทั่วไปแล้วจะปรากฏคำปฏิเสธหน้ากริยาวลีและปรากฏคำปฏิเสธอีกคำหน้าคำว่า “ได้” ในรูปแบบ “ไม่+กริยา/กริยาวลี+ไม่+ได้”

(15) ผักผลไม้มีประโยชน์ต่อร่างกายไม่กินไม่ได้

(16) เธอไม่กลับบ้านไม่ได้

ในประโยคที่(15) คำกริยา “กิน”ปรากฏระหว่างคำปฏิเสธ “ไม่”และ “ได้”ปรากฏท้ายประโยค อยู่ในโครงสร้าง “ไม่+กิน+ไม่+ได้” เป็นการออกคำสั่งให้ผู้ฟังปฏิบัติตามมีความหมายว่า “ไม่กินไม่ได้”หรืออีกนัยหนึ่งคือ “จะต้องกิน ประโยคที่(16)กริยาวลี “กลับบ้าน”ปรากฏระหว่างคำปฏิเสธ “ไม่” แสดงความหมายว่า “ต้องกลับบ้าน”

2.ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาทัศนภาวะ “能”

2.1 โครงสร้าง”นามวลี+能+กริยาวลี”

能 ปรากฏในโครงสร้าง “นามวลี+能+กริยาวลี”ได้ 能 ในโครงสร้างนี้ จะอยู่ในรูป “NP(ประธาน)+能(คำช่วยกริยา)+VP(กรรม)” （Luxiaokun， 2004： 316） 。

(17) 舞台是个怪物，它能叫丑女显得漂亮。

(18) 他的手本能地缩了回来。（房玉清用例）

(19) 可能遇到什么大事呢？能把江姐救出来么？（刘月华用例）

ในประโยคที่(17)ถึง(19) 能 ปรากฏหน้ากรรมที่เป็นกริยาวลี หากประธานของประโยคเป็นผู้ถูกกระทำ 能 จะมีความหมายว่า นามวลี(ประธาน) มีเงื่อนไขให้นามวลีนั้นๆเกิดขึ้นได้จริง

(20) 兵灭之后，什么事都不能按理所说。

2.2 ส่วนกริยาหลักหลัง“能”

กริยาหลักที่อยู่หลังคำช่วยกริยา“能”สามารถมีส่วนเสริมบอกระดับหรือส่วนเสริมบอกความเป็นไปได้ตามหลัง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(21) 只有藏族作家才能写得这么切实有力。

(22) 歌声拖得很长很长，因此能听得很远很远。（现代汉语八百词）

(23) 这件事你能办得到吗？（房玉清用例）

ในประโยคข้างต้น คำกริยาหลักของประโยคมีส่วนเสริมบอกแนวโน้มความเป็นไปได้หรือบอกระดับของกริยาว่ามีความเข้มข้นเพียงใด

2.3 คำวิเศษณ์ขยาย“能”

“能”สามารถมีคำวิเศษณ์ปรากฏข้างหน้าเพื่อขยายความได้ เช่น

(24) 红灯亮时不能过马路，绿灯亮时才能过马路。

(25) 钱少也能办事

(26) 要使每一台机械设备都能充分发挥它的作用。

ประโยคข้างต้น“能”มีคำวิเศษณ์ที่แสดงความหมายต่างกันปรากฏข้างหน้าประโยคที่(24) “能”มีคำวิเศษณ์“才”ปรากฏด้านหน้าแสดงความหมายว่ามีเงื่อนไขในการกระทำบางอย่าง ประโยคที่(25) “能”มีคำวิเศษณ์ “也”ปรากฏข้างหน้า แสดงความคล้อยตามกัน ในประโยคที่(26) “能”มีคำวิเศษณ์“都”ปรากฏข้างหน้าแสดงความหมายครอบคลุมนามวลีทั้งหมด

2.4 อนุพากษ์หน้า“能”

อนุพากษ์ที่อยู่ข้างหน้า“能”สามารถอยู่ในรูปบุพบทวลีได้

(27) 从山上能清晰地望见莲河村落。

(28) 桌子上能放很多东西。

ในประโยคนี้จะเห็นได้ว่าอนุพากษ์หน้า“能”ปรากฏในรูปบุพบทวลี คือ“从山上”(จากบนเขา) แสดงความหมายว่าความสามารถในการกระทำบางสิ่งบางอย่างเกิดจากเงื่อนไขปัจจัยภายนอก

2.5 “能” ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่นๆ

หากมีความหมายที่สอดคล้องกัน“能”ก็สามารถปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่นๆได้ เช่น

(29) 我们应该能体会得到。

(30) 这本书写得比较通俗，你应该能懂。

(31) 人啥日子都能遇上，要能挺过去。

ประโยคที่(29)ถึง(30) “能”ปรากฏร่วมกับ“应该”แสดงความหมายว่าผู้พูดคาดคะเนว่าสถานการณ์นั้นๆมีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดขึ้นจริง ประโยคที่(31)“能”ปรากฏร่วมกับ“要”หมายถึงผู้พูดมีความต้องการให้เหตุการณ์นั้นๆเกิดขึ้นจริง

2.6 รูปประโยคคำถามของ“能”

“能”สามารถปรากฏในโครงสร้าง“X 不 X”เพื่อแสดงคำถามได้ และใช้ตอบคำถามเดี่ยวๆได้ เช่น

(32) 他能不能开车？能。

(33) 大蒜能不能杀菌？ 能。

(34) 你能不能让一点地方给我？ 能。

ในรูปประโยคคำถามลักษณะนี้“能”จะสื่อได้สองความหมาย คือ มีความสามารถเช่นในประโยคที่(32)และ(33)และขออนุญาตในประโยคที่(34)

2.7 รูปปฏิเสธของ“能”

รูปปฏิเสธของ“能”ใช้ได้สองรูปแบบคือ“没能+กริยาวลี”และ“不能+กริยาวลี”

(35) 这种理由没能叫她心里快活一点儿，反而有点更难过了。

(36) 离了钢铁，工业就不能发展。

“没能+กริยาวลี”ในที่นี้ไม่ได้แสดงความหมายคาดคะเน เนื่องจากสิ่งที่ผู้พูดสื่อนั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นและจบลงแล้ว“没能+กริยาวลี”แสดงความหมายว่าเนื่องจากมีอุปสรรคบางอย่างทำให้ ไม่มีความสามารถในการกระทำบางสิ่งบางอย่าง ประธานของประโยคสามารถเป็นสิ่งไม่มีชีวิตได้เช่นในประโยคที่(35) เป็นต้น

2.8 โครงสร้าง“能不”

อนุพากษ์หลัง“能”สามารถปรากฏในรูปปฏิเสธได้ อีกนัยหนึ่งคือ คำกริยาหลักของ“能”นั้นถูกปฏิเสธได้ กลายเป็นโครงสร้าง“能+不+กริยาวลี”

(37) 还有很多事情没有完成，我能不烦吗？

(38)他能不罚款，是因为有人说情。

(39) 司机尽职尽责，就能不出车祸。

ในตัวอย่างที่ (37) ปรากฏในรูปประโยคย้อนถาม เนื่องจากยังมีอีกหลายเรื่องที่ยังไม่เรียบร้อย แล้ว”ฉัน”จะไม่กลุ้มใจได้หรือ ประโยคที่(38)แสดงให้เห็นว่า ที่”เขา”ไม่จ่ายค่าปรับเพราะมีคนไกล่เกลี่ยให้ ประโยคที่ (39)เป็นประโยคแสดงเงื่อนไขว่า หากคนขับรถปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ก็จะไม่เกิดอุบัติเหตุ

2.9 โครงสร้างปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ“不能不”

ในโครงสร้างนี้จะปรากฏคำปฏิเสธสองตำแหน่ง ตำแหน่งแรกคือหน้าคำช่วยกริยา“能”และอีกตำแหน่งคือ หน้าคำกริยาหลักของประโยค ปรากฏเป็นโครงสร้าง“不+X+不”แสดงความหมายว่า จำเป็นต้องหรือควรต้องทำบางสิ่งบางอย่าง

(40) 因为大家不了解情况，我不能不说明一下。

(41) 为了提高效率我们不能不改变原来的计划。

(42) 这件事他不能不知道吧？

ในประโยคที่(40)ผู้พูดเห็นว่าในเมื่อทุกคนไม่เข้าใจในสถานการณ์ ฉันไม่อธิบายไม่ได้ ซึ่งก็หมายถึงจำเป็นต้องอธิบาย ประโยคที่(41) แสดงความหมายว่าไม่แก้ไขแผนเดิมไม่ได้และประโยคที่(42)ผู้พูดสื่อว่า เขาไม่รู้เรื่องนี้ไม่ได้

3.ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาทัศนภาวะ “会”

3.1 โครงสร้าง“นามวลี+会+กริยาวลี”

Luxiaokun （2004:136） กล่าวว่า“会”จะปรากฏในโครงสร้าง“นามวลี+会+กริยาวลี”สื่อได้สองความหมาย คือ แสดงความสามารถของผู้กระทำและแสดงการคาดคะเน

(43) 他会开这台机器了。

(44) 对，不会错，这个纪延风一定是老纪的女儿。

(45) 他不会来得那么巧。

ในประโยคข้างต้น อนุพากษ์หลัง“会”จะปรากฏในรูปกริยาวลีและคำคุณศัพท์ แสดงความหมายว่า”สามารถ”หรือ”เป็นไปได้” ส่วนกรรมที่เป็นกริยาวลีของ“会”ได้แก่“开这台机器”(เปิดเครื่องยนต์นี้)ในประโยคที่(43)หมายถึง “เขา”มีความสามารถในการเปิดเครื่องนี้ ส่วนในประโยคที่(44)หน่วยกรรมของ“会”เป็นคำคุณศัพท์“错”แสดงการคาดคะเนของผู้พูดว่าจี้เหยียนเฟิงเป็นลูกสาวของเหล่าจี้ไม่ผิดแน่ๆ ประโยคที่(45)เป็นการแสดงการคาดคะเนของผู้พูดเช่นกัน

3.2 คำกริยาหลักหลัง“会”

อนุพากษ์หลังคำกริยาทัศนภาวะ“会”สามารถปรากฏในรูปส่วนเสริมบอกความเป็นไปได้

(46) 只要头一粘上枕头，那一定会睡得死去活来。

(47) 要我做我会做得更好的。

อนุพากษ์หลังคำกริยาทัศนภาวะ“会”ในประโยคที่(46)ถึง(47)ปรากฏส่วนเสริมบอกความเป็นไปได้ ในกรณีนี้“会”จะแสดงความหมายถึงการคาดคะเนของผู้พูดเท่านั้น

3.3 คำวิเศษณ์ขยาย“会”

“会”สามารถมีคำวิเศษณ์ปรากฏข้างหน้าเพื่อขยายความได้

(48)他也许会来吧？但愿如此。（现代汉语八百词）

(49)多难的问题他也会算。（同上）

(50)我想他一定会来的。

(51) 他很会演戏。

“会”ในประโยคที่(48)ถึง(51)ถูกขยายโดยคำวิเศษณ์ที่ต่างกัน เมื่อ“会”ถูกขยายโดยคำวิเศษณ์บางครั้งจะมีความหมายว่า “เชี่ยวชาญ”ได้ เช่นประโยคที่(51)“会”ถูกขยายโดย“很”หมายความว่าเขามีความเชี่ยวชาญในด้านการแสดง

3.4 “会”ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่นๆ

“会”ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่นๆได้หากมีความหมายที่สอดคล้องกัน “会”มักปรากฏหน้าคำช่วยกริยาอื่นๆเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ปรากฏหลังคำช่วยกริยาอื่นๆได้เช่นกัน

(52) 把好房子让出来，他们会肯吗？

(53)现在还不太清楚，情况会要向什么方向发展。

(54) 你这样说，该会造成什么影响呢？

ประโยคที่(52)และ(53)“会”ปรากฏหน้า“肯” และ“要”แสดงการคาดคะเนถึงความเป็นไปได้ ประโยคที่(54)ปรากฏหลัง“该”แสดงการคาดคะเนว่าเหตุการณ์หนึ่งมีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดขึ้นจริง

3.5 รูปคำถามของ“会”

“会”สามารถปรากฏในรูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธได้

(55) 他会不会还没走？

(56) 你会不会唱这首歌？会。

ในคำถามลักษณะนี้“会”อาจแสดงความหมาย “สามารถ”หรือ “เป็นไปได้”ก็ได้ ประโยคที่(55) ผู้พูดถามถึงความเป็นไปได้ว่า “เขายังไม่ไป”และประโยคที่(56)ผู้พูดถามถึงความสามารถในการร้องเพลงของเธอ

3.6 โครงสร้าง“会……的”

ท้ายประโยคของ“会”ปรากฏคำช่วยโครงสร้าง“的”เพื่อเป็นการเน้นประโยคได้ แต่จะปรากฏในรูปประโยคบอกเล่าเท่านั้น โครงสร้างนี้เป็นการยืนยันผลของกริยาวลีของประโยคว่าเป็นเช่นนั้นจริง ในประโยคคำถามเป็นเพียงการคาดคะเนไม่สามารถยืนยันได้ ดังนั้นจึงไม่สามารถใช้โครงสร้างนี้ในประโยคคำถามได้

(57) 我以为电话不会通的。

(58) 你老是说谎，爸爸是会骂你的。

“会”ที่ปรากฏในโครงสร้างนี้จะมีความหมายว่า “ยืนยัน รับรอง สัญญา”

3.7 โครงสร้าง“VP 会”

“会”ที่มีความหมายว่า”สามารถ” สามารถปรากฏหลังกริยาวลีได้

(59) 唱歌、跳舞、打太极他都会。

(60) 别看我年纪大了，上网我会，用手机上网我也会。

“会”ในประโยคข้างต้นมีความหมายว่า “สามารถ” ในความหมายนี้นามวลีและ“会”ที่อยู่ต้นประโยค สามารถย้ายไปวางท้ายประโยคได้

3.8 รูปปฏิเสธของ“会”

ในรูปปฏิเสธ“会”สามารถปรากฏในโครงสร้าง“不会+VP”ได้

(61) 猿、猴子、猩猩这些动物，虽然是高等动物，但它们不会制造工具。

(62) 一个人如果不学习，他就永远不会进步。

ในประโยคที่(61)ถึง(62)เป็นการแสดงการปฏิเสธของ“会”ซึ่งจะแสดงความหมายได้สองประเภท คือ “ไม่มีความสามารถ”และ “เป็นไปไม่ได้”

3.9 โครงสร้าง“会+不+VP”

“会”ที่มีความหมายแสดงการคาดคะเนสามารถปรากฏหน้าโครงสร้างปฏิเสธได้ ซึ่งจะอยู่ในรูป“会+不+VP”

(63) 孩子不见了，父母会不着急吗？

(64) 该写信了，不尽然家里会不放心的。

ในโครงสร้างลักษณะนี้“会”จะมีความหมายแสดงการคาดคะเนของผู้พูดว่าเหตุการณ์นั้นๆมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากเพียงใด

3.10 รูปฏิเสธซ้อนปฏิเสธของ“会”

(65) 他知道了，不会不来的。

(66) 他们以前是同班同学，见了面不会不认识的。

ในประโยคที่(65)-(66)แสดงถึงรูปปฏิเสธซ้อนปฏิเสธของ“会” เช่น ประโยคที่(65)คำกริยา“来”ถูกปฏิเสธโดย“不”ปรากฏในรูปปฏิเสธ “不来”โดยมีรูปปฏิเสธของคำกริยาทัศนภาวะ “会” ปรากฏด้านหน้า กลายเป็นโครงสร้าง “不+会+不+来” ในที่นี้ผู้พูดคาดคะเนการเกิดของคำกริยา “来” โดยผู้พูดเห็นว่าไม่น่าจะเกิดขึ้นจริง ประโยคที่(66)ผู้พูดอาศัยปัจจัยภายนอกทำการคาดคะเนการเกิดของคำกริยา “认识” ในที่นี้ผู้พูดเห็นว่าพวกเขาเป็นเพื่อนร่วมชั้น เป็นไปไม่ได้ที่จะไม่รู้จักกัน

4.ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาทัศนภาวะ“可以”

4.1 โครงสร้าง“นามวลี+可以+กริยา/กริยาวลี”

โครงสร้างหลักของ“可以”จะอยู่ในรูป“นามวลี+可以+กริยา/กริยาวลี” ที่น่าสังเกตคือ ส่วนของนามวลีมักอยู่ในรูปผู้ถูกกระทำ “可以”ในโครงสร้างนี้มีความหมายว่า นามวลีไม่มีอุปสรรคในการกระทำกริยาวลีของประโยคให้เกิดขึ้นจริง(Luxiaokun:2004)

(67) 她可以说三种外语。

(68) 这里可以抽烟，办公室里不能抽烟。

(69) 这个房间可以住三个人。

จากประโยคข้างต้น หน่วยกรรมของ“可以”ล้วนแต่อยู่ในรูปกริยาวลี ประโยคที่(67) “说三种外语”(พูดได้สามภาษา)คือหน่วยกรรมของ“可以” ในที่นี่“可以”หมายความว่าเขาไม่มีอุปสรรคในการพูดได้สามภาษา ประโยคที่(68)และ(69) “抽烟”(สูบบุหรี่)และ“住三个人”(อยู่สามคน) คือหน่วยกรรมของ“可以” แสดงความหมายว่าไม่มีอุปสรรคในการสูบบุหรี่และอยู่สามคน

4.2 คำกริยาหลักหลัง“可以”

คำกริยาหลักหลัง“可以”สามารถปรากฏหน่วยกรรมที่เป็นส่วนเสริมบอกความเป็นไปได้

(70) 我们正在吸取发达国家经济发展的历史教训，我们可以比他们做得好一些。

(71) 还可以写得比这再精炼些。（现代汉语八百词）

4.3 คำวิเศษณ์ขยาย“可以”

“可以”สามารถมีคำวิเศษณ์ปรากฏข้างหน้าเพื่อขยายความได้

(72) 别把还可以用的材料，当作废料来处理了。（现代汉语八百词）

(73) 只有这样，你才可以成为一个有益于人民的人。

ในประโยคที่(72)ถึง(73)“可以”มีคำวิเศษณ์“还”และ“才”ปรากฏข้างหน้าเพื่อขยายความในที่นี่มีความหมายแสดงการอนุญาตให้ดำเนินการบางสิ่งบางอย่างได้

4.4 “可以”ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่นๆ

หากมีความหมายที่สอดคล้องกัน“可以”ก็สามารถปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่นๆได้

(74) 这个目标，经过努力应当可以达到。（现代汉语八百词）

(75) 在海外，对潜艇应当可以控制，而在地中海，则绝对可以控制。

(76) 他不是个脆弱的女孩子，我该可以放心撇下她。

“可以”มักปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยา“应该,该,应当” ซึ่ง“可以”จะปรากฏหลังคำช่วยกริยาเหล่านี้เสมอ

4.5 โครงสร้างปฏิเสธซ้อนปฏิเสธของ “可以”

“可以”สามารถปรากฏในโครงสร้าง“不 X 不”ได้ แต่“不可以不”ปรากฏการใช้น้อยมาก ส่วนใหญ่จะปรากฏในภาษาเขียน (Lushuxiang,2003:416)

(77) 我不可以不去。

(78) 这件事不可不注意。

(79) 学商科，不可不学经济。

ในประโยคข้างต้นแสดงโครงสร้างปฏิเสธซ้อนปฏิเสธของ “可以” ประโยคที่(77) คำกริยา“去”ถูกปฏิเสธโดย“不”และคำช่วยกริยา “可以”ที่ปรากฏข้างหน้าก็ปรากฏในรูปปฏิเสธ ทำให้เกิดโครงสร้าง“不+可以+不+去”ผู้พูดต้องการสื่อความหมายว่าเนื่องจากเหตุผลบางประการทำให้ต้องทำเรื่องบางเรื่อง รูปแบบนี้คล้ายกับโครงสร้างปฏิเสธของ“能”ส่วนประโยคที่(78)หมายถึง “จะต้อง”ระมัดระวังในเรื่องนี้ และประโยคที่(79)หมายถึง “จะต้อง”เรียนเศรษฐศาสตร์

4.6“可以”ที่ปรากฏหน้าประธานของประโยค

“可以”สามารถปรากฏหน้าประธานของประโยคได้แสดงความหมายว่า “อนุญาต”

(80) 可以你去，也可以他去。

(81) 两个人抬不动，可以三个人抬。

“可以”ในประโยคข้างต้นล้วนมีความหมายว่า “อนุญาต” ในลักษณะนี้“可以”สามารถเคลื่อนไปอยู่ที่หน้าประธานของประโยคได้

4.7 อนุประโยคหรือกริยาวลีทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค

“可以”สามารถปรากฏเป็นภาคแสดงในประโยคที่มีวลีหรือกริยาวลีทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคได้

(82) 这样分析也是可以的。（现代汉语八百词）

(83) 这本书你送给他也可以。（同上）

จากประโยคข้างต้นจะเห็นว่า“可以” ปรากฏหลังอนุประโยคและทำหน้าที่เป็นภาคแสดง

4.8 รูปแบบคำถามของ“可以”

“可以”สามารถปรากฏในโครงสร้าง“X 不 X”เพื่อแสดงคำถามได้

(84) 哈德门饭店增提议，三家便宜坊可不可以在并为一家？

(85) 经历圣诞节我们可不可以给员工们放几天假？

“可以”ในประโยคที่(84)และ(85) ปรากฏในประโยคคำถามโครงสร้าง“X 不 X” หมายถึงผู้พูดแสดงการขออนุญาตจากผู้ฟัง

4.9 โครงสร้าง“可以不”

(86) 中国队踢十强赛可以不买门票吗？

(87) 一个社会如有新性，其有新性可以不合乎其旧情。

ประโยคที่ (86) และ (87) หน่วยกรรมของ“可以” ปรากฏในโครงสร้างปฏิเสธ แสดงการขออนุญาตของผู้พูดหรือหมายถึงผู้พูดอนุญาตให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่างได้

5.การเปรียบเทียบคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของ“能、会、可以” กับ “ได้”

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงคุณสมบัติที่เหมือนและต่างกันของคำกริยาแสดงทัศนภาวะ“能、会、可以”กับ”ได้”เมื่อปรากฏร่วมกับส่วนประกอบอื่นๆในประโยค

5.1คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ที่เหมือนกันของคำกริยาแสดงทัศนภาวะ“能、会、可以”กับ”ได้”

5.1.1 สามารถทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำกริยาหรือกริยาวลี

“能、会、可以”และ”ได้”สามารถทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของคำกริยาหรือกริยาวลีได้ แต่มีตำแหน่งในประโยคที่ต่างกัน กล่าวคือ“能、会、可以”จะปรากฏหน้าคำกริยาหลักเท่านั้น แต่”ได้”จะปรากฏหลังกริยาหรือกริยาวลี แสดงความหมายว่า”มี

ความสามารถ,อนุญาต” เช่น

(88) 这些机器我们都能开，而且还能修理。（现代汉语八百词）

(89)又会吹笛子，又会拉提琴。（语法讲义）

(90)可以坐无轨电车去，要不的话，坐地铁也行。

(91) ตอนนี้ทุกคนเข้าห้องสอบได้แล้ว

(92) คุณพ่อท่านก็ไม่มีใครที่เป็นผู้ใหญ่ในบ้านที่จะดูแลแทนท่านได้

ในประโยคที่(88)ถึงประโยคที่(90) “能、会、可以”ทำหน้าที่ประกอบกริยาวลีปรากฏหน้ากริยาวลี”修理”,”拉提琴”,” 坐无轨电车去” ในขณะที่ประโยคที่(91)และ(92) “ได้”ปรากฏหลัง กริยาวลี “ดูแลท่าน” และ “เข้าห้องสอบ” แสดงความหมายว่ามีความสามารถและอนุญาตตามลำดับ

5.1.2 สามารถปรากฏเดี่ยวๆในการตอบคำถาม

“能、会、可以”และ”ได้” สามารถใช้ตอบคำถามได้โดยตรงโดยไม่ต้องมีคำกริยาหลักตามหลังได้

(93) 这样做可以吗？——可以。（同上）

(94) 你会开汽车吗？——会。（汉语语法基础）

(95) 他能不能开车？——能。

(96) พรุ่งนี้ฉันไม่ว่างเธอไปคนไปคนเดียวได้ไหม——ได้

5.1.3สามารถมีคำวิเศษณ์ขยายได้

(97)只有熟悉情况才能做好工作。（现代汉语八百词）

(98) 他一定会同意。（同上）

(99) 因为利用水力建了几个小发电站，还可以为这一地区的小工业提供动力。

(100) อ่านหนังสืออะไรก็ได้

“能、会、可以”และ”ได้” สามารถมีคำวิเศษณ์ปรากฏข้างหน้าได้ “ได้” ปรากฏหลังคำวิเศษณ์ “ไม่”และ”ก็”เท่านั้น เมื่อได้ปรากฏหลัง”ก็” จะมีความหมายเชิงอนุญาตเท่านั้น

5.1.4 ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่น

“能、会、可以”และ”ได้”สามารถปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่นได้ แต่มีตำแหน่งในโครงสร้างประโยคที่ต่างกัน กล่าวคือ“能、会、可以”เมื่อปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่น สามารถปรากฏหน้าหรือหลังคำช่วยกริยาอื่นก็ได้ แต่”ได้” จะปรากฏหลังคำช่วยกริยาอื่นเท่านั้น เช่น

(101)你想想，这样做我能愿意吗？（现代汉语八百词）

(102)只要你把道理说清楚，我想他们会肯的。（同上）

(103)这件事你应该可以跟她说。

(104)พรุ่งนี้ฉันน่าจะไปบ้านเธอได้

“ได้” ไม่ว่าจะทำหน้าที่เป็นคำช่วยหน้าหรือคำช่วยหลังกริยาเมื่อปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่น ก็จะปรากฏหลังคำช่วยกริยาอื่นเท่านั้น

5.2คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ที่ต่างกันของคำกริยาแสดงทัศนภาวะ”能、会、可以”กับ”ได้”

5.2.1 การปรากฏในประโยคบอกเล่า

“能、会、可以”และ”ได้” สามารถปรากฏในประโยคบอกเล่าได้ แต่มีลักษณะโครงสร้างประโยคที่ต่างกัน รูปประโยคบอกเล่าของ ”能、会、可以” คือ “能、会、可以+กริยา/กริยาวลี” ส่วนรูปประโยคบอกเล่าของ “ได้” คือ “กริยา/กริยาวลี+ได้”

(105)小明会说中文。：เสี่ยวหมิงพูดภาษาจีนได้

(106) 明天他能来吗？ ：พรุ่งนี้เขามาได้ไหม

(107) 你可以穿这件衣服。： เธอใส่ชุดนี้ได้

5.2.2 การปรากฏเป็นภาคแสดง

”能、会、可以”สามารถปรากฏเป็นภาคแสดงโดยที่ไม่ต้องมีคำกริยาหลักได้ แต่” ได้”ไม่สามารถปรากฏในลักษณะนี้ได้

(108) ***他能***吃,我也***能吗?***

(109) 你会一辈子都照顾我吗？我会。

(110) 这本书你送给他也可以。（现代汉语八百词）

(111) *ใครพูดภาษาจีนได้ ฉันได้(พูด)

* “ได้” ไม่สามารถปรากฏในภาคแสดงโดยที่ไม่มีกริยาหลักปรากฏร่วมได้ ในการตอบคำถามประเภทนี้ “ได้”ต้องปรากฏหลังคำกริยาหลักเสมอ

5.2.3 รูปประโยคคำถาม

“能、会、可以”ปรากฏในโครงสร้าง“X 不 X”เพื่อแสดงคำถามได้ แต่”ได้” หากแสดงการย้อนถามจะปรากฏในรูป “ได้หรือไม่” มักปรากฏในภาษาเขียนมากกว่าภาษาพูด เช่น

(112) 我能不能相信他的话？

(113)你会不会唱这首歌？

(114) 这儿可不可以抽烟？

(115) โรคพิษสุนัขบ้าจะหมดไปจากประเทศไทยได้หรือไม่

รูปประโยคคำถามลักษณะนี้มักเป็นการให้ผู้ถูกถามเลือกคำตอบอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ตอบรับหรือปฏิเสธ ในประโยคที่(112)ถึง(114) ผู้ถามต้องการให้ผู้ถูกถามเลือกระหว่าง “能”หรือ“不能”, “会”หรือ 不会”, “可以”หรือ“不可以”ตามลำดับ ในประโยคที่ (115) เป็นการให้ผู้ถูกถามเลือกระหว่าง “ได้”หรือ”ไม่ได้”ซึ่งเป็นการตั้งคำถามในลักษณะเดียวกัน แต่ปรากฏในโครงสร้างที่ต่างกัน

5.2.4 ส่วนเสริมบอกระดับหลังคำกริยาหลัก

คำกริยาหลักหลัง“能、会、可以”สามารถปรากฏส่วนเสริมบอกระดับของกริยาได้ แต่”ได้” ไม่ปรากฏโครงสร้างลักษณะนี้

(116) 只有藏族作家才能写得这么切实有力。

(117) 只要头一粘上枕头，那一定会睡得死去活来。

(118) 还可以写得比这再精炼些。（现代汉语八百词）

ในประโยคที่ (116)ถึง(118) หลังคำกริยาหลัก “写”และ”睡” ปรากฏส่วนเสริมแสดงแนวโน้มความเป็นไปได้ของคำกริยาซึ่งภาษาไทยไม่ปรากฏลักษณะนี้ การจะบอกระดับความเป็นไปได้หรือความน่าจะเป็นของกริยาหลักในประโยคจะใช้ส่วนขยายในลักษณะที่ต่างกัน เช่น

(119) มีเพียงเขาเท่านั้นที่ออกแบบสวยขนาดนี้ได้

จากประโยคข้างต้นจะเห็นได้ชัดเจนว่า ส่วนขยายที่บ่งถึงคุณสมบัติของกริยาหลัก “สวยขนาดนี้”ปรากฏหลังกริยา “ออกแบบ” เพื่อบรรยายลักษณะหรือคุณสมบัติของการออกแบบ

5.2.5 โครงสร้าง “คำกริยาแสดงทัศนภาวะ+คำปฏิเสธ”

“能、会、可以”สามารถปรากฏหน้าคำปฏิเสธ“不”ได้ ซึ่งจะปรากฏในโครงสร้าง “能、会、可以+不+VP” ส่วนคำว่า “ได้”ไม่สามารถปรากฏหน้าคำปฏิเสธได้

(120) 还有很多事情没有完成，我能不烦吗？

(121) 她都快三十岁了还没有对象，会不忧愁吗？

(122) 中国队踢十强赛可以不买门票吗？

จากประโยคข้างต้น“能、会、可以”ปรากฏหน้าคำปฏิเสธ“不”ที่น่าสังเกต“能、会、可以”ในลักษณะโครงสร้างนี้มักอยู่ในรูปประโยคคำถาม “ได้” ในคำถามลักษณะนี้จะปรากฏดังรูปต่อไปนี้

(120ก) ยังมีหลายเรื่องยังไม่เรียบร้อยฉันไม่กลุ้มใจได้เหรอ

(121ก) หล่อนปาเข้าไปเกือบสามสิบปีแล้วยังไม่มีคู่จะไม่กลุ้มใจได้เหรอ

(122ก) ทีมจีนเตะนัดสำคัญไม่ซื้อบัตรได้เหรอ

จากประโยคที่(120ก)ถึง(122ก) เมื่อแปลประโยคจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยจะปรากฏในรูปประโยคย้อนถาม “ได้”ไม่สามารถปรากฏหน้าคำปฏิเสธได้ แต่คำกริยาที่ปรากฏหน้า “ได้” สามารถอยู่ในโครงสร้างปฏิเสธได้

5.2.6 โครงสร้าง”กริยาวลี+ประธาน+คำกริยาแสดงทัศนภาวะ

“会”ที่มีความหมายว่า “สามารถ” จะปรากฏในโครงสร้าง”กริยาวลี+ประธาน+คำกริยาแสดงทัศนภาวะ” ได้ ในขณะที่ “能、可以”และ”ได้” ไม่สามารถปรากฏในโครงสร้างนี้

(123) 唱歌、跳舞、打太极他都会。

*唱歌、跳舞、打太极他都能。

*唱歌、跳舞、打太极他都可以。

*ร้องเพลง เต้น รำไทเก๊ก ฉันได้

“ได้”ไม่สามารถปรากฏเดี่ยวๆหลังประธานของประโยคได้ “ได้”ต้องปรากฏหลังประธานของประโยคและต้องปรากฏร่วมกับคำกริยาหลักเสมอ โครงสร้างลักษณะนี้พบค่อนข้างน้อย เช่น

(124) ร้องเพลงเต้นรำไทเก๊กฉันทำได้หมด

5.2.7 คำกริยาแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏหน้าประธานของประโยค

“可以”ที่แสดงความหมายว่า “อนุญาต” สามารถปรากฏหน้าประธานของประโยคได้ แต่“能、 会”และ “ได้” ไม่ปรากฏในรูปนี้

(125) 两个人抬不动，可以三个人抬。

(126) 一个人来不及抄，可以两个人抄。

6.ข้อสรุป

งานวิจัยนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาแสดงทัศนภาวะ “能、 会、 可以”ในภาษาจีนและ “ได้”ในภาษาไทย และนำคุณสมบัติที่สำคัญดังกล่าว

มาเปรียบเทียบกัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติของคำกริยาแสดงทัศนภาวะเหล่านี้มีทั้งคุณสมบัติที่เหมือนและต่างกัน ดังข้อสรุปในตารางต่อไปนี้

คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์	得	能	会	可以
ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของคำกริยาหรือกริยาวลี	+	+	+	+
สามารถปรากฏเดี่ยวๆในการตอบคำถาม	+	+	+	+
สามารถมีคำวิเศษณ์ขยายได้	+	+	+	+
ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่น	+	+	+	+
ปรากฏเป็นภาคแสดงเดี่ยวๆ	-	+	+	+
ปรากฏในโครงสร้าง“X 不 X”	-	+	+	+
มีส่วนเสริมบอกระดับหลังคำกริยาหลัก	-	+	+	+
โครงสร้าง “คำกริยาแสดงทัศนภาวะ+คำปฏิเสธ	-	+	+	+
โครงสร้าง”ปฏิเสธ+คำกริยาแสดงทัศนภาวะ”	+	-	-	-
โครงสร้าง”กริยาวลี+ประธาน+คำกริยาแสดงทัศนภาวะ	-	-	+	-
คำกริยาแสดงทัศนภาวะที่ปรากฏหน้าประธานของประโยค	-	-	-	+